

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA ROK 2024

Na podstawie art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 r. poz. 49), Wójt Gminy składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny wraz z potrzebami związanymi z realizacją zadań.

Począwszy od 2012 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierchosławicach wyznaczono jako podmiot właściwy do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji (zgodnie z art. 178 ustawy).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w ramach zadań własnych nakłada na gminę w art. 176 następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny

W dniu 30 czerwca 2022 r. Uchwałą Rady Gminy Nr LIII362/2022 został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024, który był na bieżąco realizowany.

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

W 2024 roku asystent rodziny podnosił swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniu:

- „Asystentura rodziny – w świetle zmian nowych wyzwań i trudności” ;
- Ustawodawstwo praca z rodziną wieloprotblemową – analizy praktyczne”,
- „ Symptomy krzywdzenia dziecka. Jak identyfikować , jak reagować”,
- „ La strada – profilaktyka handlu ludzi – konferencja „
- Udział w szkoleniu Zespołu Interdyscyplinarnego

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W 2024 r. GOPS zatrudniał asystenta rodziny w wymiarze ½ etatu, który na wniosek pracowników socjalnych prowadził pracę z rodzinami wymagającymi wsparcia. Swoim działaniem obejmował łącznie 9 rodzin.

Asystent opracował i realizował plany pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty. Ponadto asystent rodziny prowadzi karty pracy dokumentujące każde spotkanie asystenta z rodziną i opis działań przeprowadzonych z rodziną oraz sporządza comiesięczne sprawozdania.

W ramach wykonywanych obowiązków, asystent współpracował z takimi instytucjami jak:

- placówki oświatowe - wychowawcy, pedagodzy,
- poradnie lekarza rodzinnego,
- specjalistyczne poradnie lekarskie,
- poradnia rehabilitacyjna,
- policja,
- stowarzyszenia ,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Punkt Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie,
- Zespół Interdyscyplinarny ,

- Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Wodociągi Wierchosławickie,
- Zakład energetyczny,
- Sąd Rejonowy w Tarnowie, Wydział III Rodzinny i Nieletnich,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Tarnowie,
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Wojniczu.

W ramach swoich obowiązków asystent rodziny brał udział w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Są to zespoły powoływane przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, które monitorują i analizują sytuację rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do biologicznej rodziny.

Praca asystenta rodziny odbywa się w miejscu zamieszkania rodzin objętych pomocą i poza nim, przy aktywnym współdziałaniu i współpracy pracownika socjalnego z rejonu rodziny objętej wsparciem asystenta.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Głównie zadanie to niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny biologicznej lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do biologicznych rodziców.

Specyfika i dysfunkcja rodzin wymagających wsparcia przez asystenta rodziny to przede wszystkim:

- nieumiejętność prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak nawyku pracy - długotrwałe bezrobocie,
- niedostateczne zainteresowanie potrzebami dziecka,
- nieumiejętne gospodarowanie budżetem domowym,
- nieumiejętność dbania o mieszkanie,
- zadłużenie wynikające z nieopłacania rachunków za media,
- brak nawyku sprzątanía,
- konflikty w rodzinie, przemoc,
- uzależnienie od alkoholu, współuzależnienie,
- nieumiejętność dbania o zdrowie, higienę itp.

Praca asystenta rodziny jest procesem długofalowym, a prowadzone działania, aby odniosły zamierzony skutek muszą być cały czas utrwalane, dlatego tak jak w latach poprzednich również w roku 2024 asystent pomagał rodzinom w rozwiązywaniu codziennych spraw socjalno-bytowych. Asystent towarzyszył członkom rodziny w urzędach, ośrodkach zdrowia i innych instytucjach, modelując i trenując umiejętności społeczne służące realizacji różnych spraw bytowych. Udzielał informacji oraz poszerzał świadomość w zakresie przysługujących klientom praw. Działania te służyły głównie poprawie sytuacji życiowej rodzin, niwelowaniu destrukcyjnych zachowań członków rodziny.

Działania podjęte przez asystenta przy współpracy z pracownikami socjalnymi w rodzinach objętych asystenturą w 2024 r.:

- Podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia – 3 osoby
- Podjęcie leczenia odwykowego od alkoholu/utrzymanie abstynencji - 3 osoby,
- współpraca z lokalnym stowarzyszeniem na rzecz rodziny - 1 rodzina
- utrzymanie kontaktu z POW Promy w Rzuchowej- 2 rodziny

- pomoc w otrzymaniu nauczania indywidualnego dla dziecka - 1 rodzina
- Konsultacje/działania terapeutyczne dzieci - 10 dzieci,
- Konsultacje wizyty lekarskie osoba dorosła- 1 osoba
- Zobowiązanie do spłacanie zadłużenia za media - 2 rodziny,
- Opłacanie posiłków w szkole, w przedszkolu - 9 dzieci,
- Konsultacje pediatryczne/leczenie - 22 dzieci,
- Działania interwencyjne w rodzinie - 2 rodziny,
- Pomoc w otrzymaniu rehabilitacji domowej – 1 rodzina
- Pomoc w uzyskaniu refundacji z środków PFRON – 1 osoba
- Pomoc w złożeniu wniosków na platformie PUEZUS (800+,300+) – 1 rodzina
- Motywacja do udziału w warsztatach podnoszących kompetencje rodzicielskie – 2 rodziny,
- Motywacja do udziału w konsultacjach z psychologiem – 3 rodziny,
- pomoc w ustaleniu świadczenia wspierającego – 1 osoba ,
- pomoc w udzieleniu poziomu wsparcia – 1 osoba.

Specjalistyczne poradnictwo realizowano poprzez:

- Punkt Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie - w formie pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej,
- Gminny Punkt Konsultacyjny - zapewniał wsparcie psychologiczne,
- Placówki oświatowe gminy udzielały wsparcia w formie zajęć pedagogicznych i logopedycznych, wyrównawczych,
- W roku 2024 asystent rodziny oraz pracownicy socjalni zachęcali rodziców do udziału „**Grupie wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych**”. Celem zajęć było przede wszystkim budowanie i wzmacnianie relacji między rodzicami dzieci niepełnosprawnych mieszkających na terenie gminy. Spotkania przybliżały uczestnikom procesy zachodzące w ich rodzinach i w nich samych, pomagają nazywać własne emocje i dzielić się z nimi z innymi. Wymiana informacji i doświadczeń z innymi rodzicami umożliwiła uzyskanie porady, wsparcia i wzmocnienie poczucia własnej wartości. Tematyka zajęć dostosowywana była do potrzeb członków grupy.
- Usługi specjalistyczne świadczone w miejscu zamieszkania:
Pomoc w formie usług specjalistycznych w 2024 roku skierowana była do 1 rodziny - w tym do 2 dzieci. Usługi te realizowane były przez osoby, posiadające odpowiednie kwalifikacje i umiejętności do pracy z dziećmi autystycznymi. Dzięki stosowanej terapii integracji sensorycznej możliwe było usprawnianie zaburzonych funkcji rozwojowych dzieci, ćwiczenie odpowiednich reakcji na bodźce sensoryczne, poprawienie koordynacji ruchowej.

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Z rodziną tą gmina zawiera umowę o zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy. Rodzinę wspierającą ustanawia Wójt po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W 2024 r. na terenie naszej Gminy nie ustanowiono rodziny wspierającej.

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci:

Placówka Wsparcia Dziennego w Wierzchosławicach jest jednostką organizacyjną finansowaną z budżetu Gminy Wierzchosławice. Mieści się w budynku parafialnym Wierzchosławice 796 oraz budynku parafialnym Mikołajowice 2.

Placówka Wsparcia Dziennego w Wierzchosławicach przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy (30 z Wierzchosławic oraz 30 z Mikołajowic). Prowadzona jest w formie opiekuńczej zapewniając dzieciom:

- opiekę i wychowanie,
- pomoc w nauce,
- organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe,
- rozwój zainteresowań.

Zajęcia w placówce odbywają się trzy razy w tygodniu, w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 13.00 do 17.00. W dni wolne od nauki szkolnej, w ferie i wakacje zajęcia odbywają się w godzinach od 10.00 do 14.00. Godziny zajęć dostosowane są do potrzeb dzieci i ich rodziców/ opiekunów prawnych. W placówce zatrudnieni są: kierownik-wychowawca oraz 3 wychowawców, którzy organizują dzieciom zajęcia plastyczne, muzyczne, sportowe, komputerowe. Pomagają im w odrabianiu zadań, w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych, w sytuacjach kryzysowych np. szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych, osobistych dziecka i jego rodziny. Do zadań wychowawców należy również :

- formowanie postaw społecznie pożądanых i pomoc w prawidłowym rozwoju ich osobowości,
- nabywanie różnych umiejętności społecznych, koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku szkolnym i rówieśniczym,
- kształtowanie prawidłowych kontaktów dziecka z rodziną i środowiskiem,
- udział w zajęciach tematycznych obejmujących profilaktykę uzależnień,
- naukę przestrzegania norm i zasad funkcjonowania w grupie,

Uczestnikami zajęć są dzieci i młodzież w wieku od 7 do 15 lat. Są to dzieci zamieszkujące w Wierzchosławicach. W Mikołajowicach oprócz dzieci w wieku od 7 do 15 lat z zajęć korzystają również dzieci sześciolatnie. Najczęściej dzieci objęte pomocą wywodzą się z rodzin o niskim statucie materialnym lub niewydolnych wychowawczo. Duża część dzieci korzysta z zajęć placówki ze względu na trudności szkolne oraz pomoc w nauce. Są też jedynacy, którzy spędzają czas w placówce ze względu na udział w zabawach z rówieśnikami. Z zajęć regularnie korzysta ok.30 dzieci w Wierzchosławicach oraz 20 z Mikołajowic, pozostałe dzieci przychodzą w wybrane dni lub okazjonalnie. Podczas całorocznej pracy z dziećmi, poza prowadzonymi zajęciami opiekuńczymi i dydaktycznymi, urozmaica się dzieciom wolny czas organizując wyjazdy do kina, imprezy okazjonalne, naukę robótek ręcznych oraz część zajęć w plenerze, na placu zabaw. Placówka wyposażona jest w pomoce dydaktyczne, zabawki, gry edukacyjne i zręcznościowe, w sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu, sprzęt sportowy, książki , albumy, telewizor z zestawem Xbox i kinem, zestawy do zajęć plastycznych.

Placówka w swojej działalności współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, pracownikami socjalnymi, asystentem rodziny, a także ze szkołami, do których uczęszczają dzieci, z pedagogami i psychologami.

4. Finansowanie

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny

W roku 2024 GOPS pokrył koszty szkolenia dla asystenta rodziny.

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, przez rodziny wspierające

W roku 2024 r. w gminie Wierchosławice nie uruchomiono tej formy wsparcia.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym - zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina zobowiązana jest do współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości odpowiednio:

- 1 10% wydatków na opiekę i wychowywanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 1 30% wydatków na opiekę i wychowywanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2 50% wydatków na opiekę i wychowywanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2024 roku 2 dzieci przebywało w Placówce Opiekuńczo Wychowawczej, a w rodzinie zastępczej spokrewnionej przebywało 5 dzieci. W związku z powyższym gmina Wierchosławice była zobowiązana pokrywać część kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. 1 dziecko wróciło do rodziny biologicznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierchosławicach w roku 2024 współfinansował łącznie pobyt w pieczy zastępczej 7 dzieci w wysokości 51 593,51 zł .

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierchosławicach sporządził i przekazał Wojewodzie Małopolskiemu sprawozdanie rzeczowo-finansowe za I półrocze 2024 roku w lipcu 2024 roku i za II półrocze 2024 roku złożone w lutym 2025 roku.

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zamieszkałych na terenie gminy

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierchosławicach wspólnie z asystentem rodziny na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Polegało to przede wszystkim na wizytach w środowisku, wnioskowaniu o przyznanie asystenta rodziny, kierowaniu dzieci z tych rodzin do placówek wsparcia dziennego.

W tym zakresie współpracują także z pedagogami szkolnymi, pracownikami służb zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Rekomendacje

Wskazane jest w roku 2025 i w latach następnych podejmowanie przez gminę m.in. następujących działań:

- utrzymanie i rozwój gminnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w tym funkcjonowania placówek wsparcia dziennego,
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy specjalistycznej,
- praca z rodzinami przeżywającymi trudności w celu poprawy ich kompetencji wychowawczych aby ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej,
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji,
- zabezpieczenie finansowe pracy asystenta rodziny oraz kosztów szkoleń asystenta - (ustawowe zadania asystenta rodziny polegają m.in. na: opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, - dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, - udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, - udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi, - wspieraniu aktywności społecznej rodzin, - motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, - udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez ich udział w zajęciach psychoedukacyjnych, - prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci, - prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, - współpraca ze wszystkimi instytucjami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny),
- tworzenie dla dzieci sprzyjających warunków do rozwijania zainteresowań, w tym realizacja projektów socjalnych,
- angażowanie wszystkich podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny na terenie gminy Wierzchosławice celem wypracowania skutecznego i jednolitego systemu wspierania rodzin,
- realizacja ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w związku z urodzeniem dziecka z ciężką chorobą i niepełnosprawnością.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych na terenie gminy działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Wierzchosławice, dnia 31 marca 2025 roku